

VAIKUTA HANKINNOILLA

Vastuulliset julkiset hankinnat osaksi kuntien strategioita

Julkisilla hankinnoilla on merkitystä

- 75 % kaikista julkisista hankinnoista tehdään kunnissa.
  - Vastuulliset julkiset hankinnat näyttävät myös esimerkkiä ja ohjaavat markkinoiden kehitystä.
  - Tuotteilla ja palveluilla on aina välittömiä tai välillisiä vaikutuksia paitsi ympäristöön, myös ihmisiin.
-

Mitä vaikutusta hankinnoilla on?

Hankintapäätökset vaikuttavat muun muassa siihen:

- kuinka paljon tuotteiden ja palvelujen elinkaaren aikana kuluu energiaa ja materiaaleja

- millaisissa työoloissa ne tuotetaan

- otetaanko tuotannossa huomioon luonnon monimuotoisuus ja ilmasto

Mitä kuntasi nykyiset strategiat sanovat vastuullisista hankinnoista?

Onko vastuullisuusmerkkejä mainittu?

Miten strategioita tulisi kehittää huomioimaan paremmin kestävä kehitys?

Onko hankintayksiköillä riittävät ajalliset, ammatilliset ja taloudelliset resurssit toteuttaa vastuullisia hankintoja?

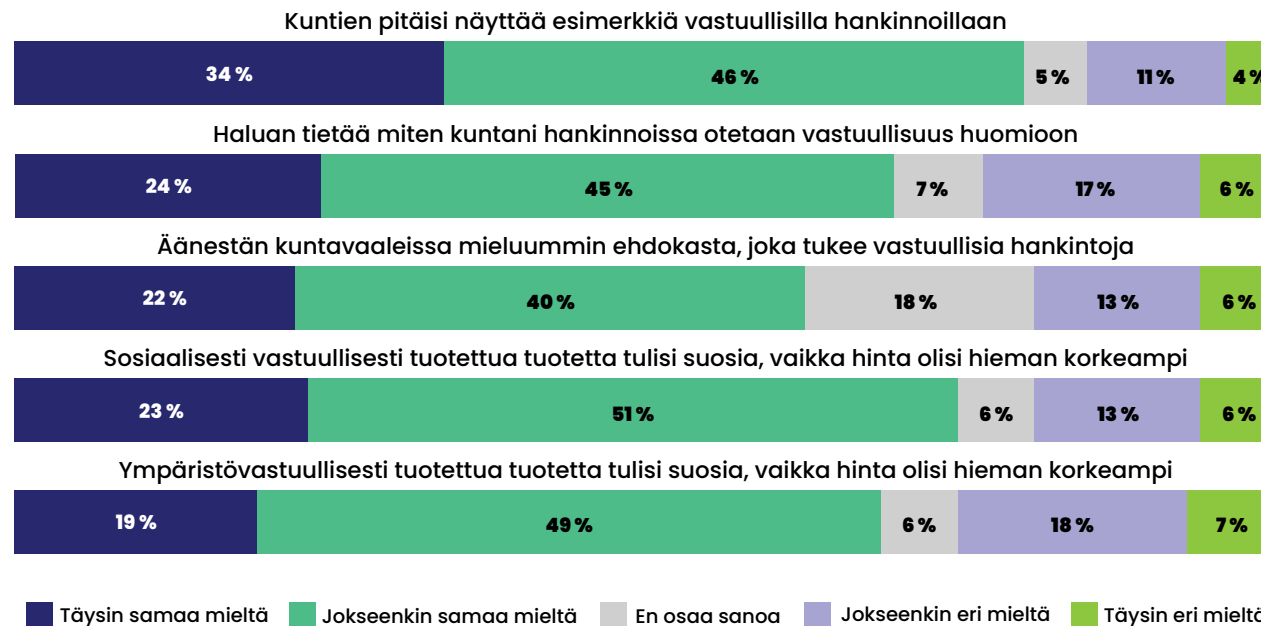

**Keskustele vastuullisista
hankinnoista omassa
valtuustoryhmässä ja viekää
asioita yhdessä eteenpäin.**

Suomalaiset odottavat kunnilta vastuullisuutta

Kuluttajatutkimuksen mukaan 80 prosenttia suomalaisista on sitä mieltä, että kuntien tulee näyttää esimerkkiä vastuullisilla hankinnoillaan (Kantar TNS, 2021).

Mielipide julkisten hankintojen vastuullisuudesta

Vastuullisuus strategiseksi painopisteeksi

Kuntapäätäjien vastuulla on tehdä strategiset päätökset vastuullisten hankintojen edistämiseksi.

Suomen kansallisessa julkisten hankintojen strategiassa on vahvat kirjaukset ympäristövastuullisten ja sosiaalisesti vastuullisten tuotteiden suosimiseksi. On tärkeää, että kuntien omat strategiat ovat yhteneväisiä kansallisen strategian kanssa.

Vastuullisista hankinnoista tulee linjata sekä kuntastrategiassa että kunnan omassa hankintastrategiassa

On tärkeää, että linjaukset ovat konkreettisia ja niissä mainitaan esimerkiksi kuinka suuressa osassa

hankintoja vastuullisuuskriteerit tulee olla käytössä ja mihin mennessä.

Tavoitteiden mittaamiseen tulee olla soveltuvat mittarit ja niiden toteutumista tulee seurata.

Kunnan omassa hankintastrategiassa voidaan linjata konkreettisesti esimerkiksi vastuullisuusmerkkien käytöstä kilpailutusten laatuksena tai vähimmäisvaatimuksena.

Vaikuttavuutta aloitteilla

Jos kunnan omia strategioita ei olla lähivuosina päivittämässä, voit vaikuttaa myös yksittäisillä aloitteilla.

Meidän kunnasta Reilun kaupan kaupunki:

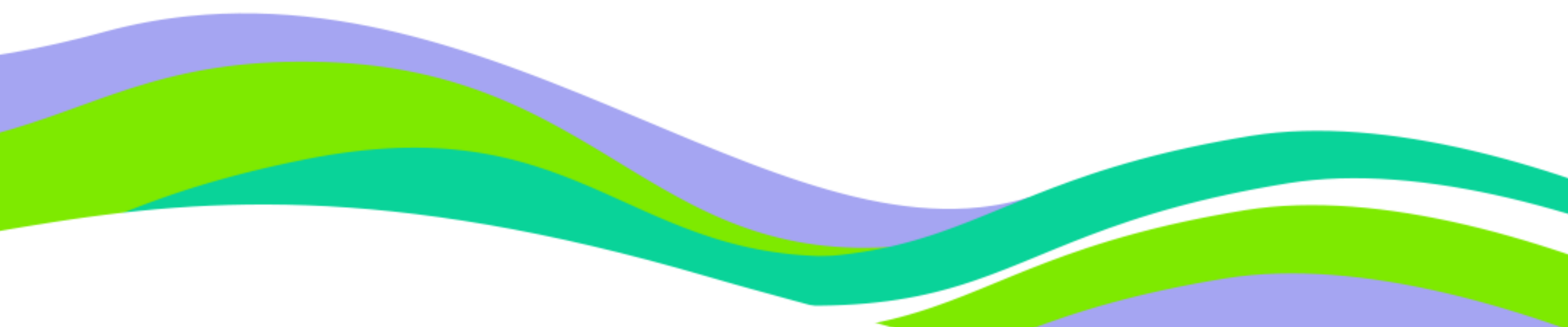
Kaupunki sitoutuu valtuuston päätöksellä käyttämään kaupungintalolla ja kaikissa omissa tilaisuuksissaan Reilun kaupan kahvia ja teetä.

Asetetaan luomun käytölle selkeä tavoite omassa kunnassa:

Otetaan käyttöön esimerkiksi Suomen valtion kansallinen tavoite eli että 25 % julkisten keittiöiden raaka-aineista luomua vuoteen 2030 mennessä.

Joutsenmerkki ja EU-ympäristömerkki

hankintakriteeriksi: Asetetaan tavoite, että vuoteen 2025 mennessä 25 % relevanteista tuote- ja palveluhankinnoista on ympäristömerkittyjä tai ympäristömerkki on osana hankinnan laatupisteitä.

➤ Kolmannen osapuolen
sertifioimat ja valvomat
vastuullisuusmerkit ovat
helppo ja luotettava tapa lisätä
hankintojen vastuullisuutta.

Ympäristömerkit

Ympäristömerkit – Joutsenmerkki ja EU-ympäristömerkki – ovat kestävän elämäntavan työkaluja. Ne ohjaavat niin kuluttajia, yrityksiä kuin hankkijoitakin vastuulliseen, ympäristön paremmin huomioivaan kuluttamiseen.

Elinkaaripohjaisten kriteeriensä avulla ympäristömerkit pyrkivät vaikuttamaan isoihin ympäristöongelmiin ja siirtämään yhteiskuntaa kohti kiertotaloutta.

Ympäristömerkittyjen tuotteiden ja palvelujen avulla kuntasi voi osaltaan hillitä ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden köyhtymistä.

Kunnat voivat edellyttää kilpailutettavilta tuotteilta tai palveluilta tiettyä ympäristömerkkiä. Helpointa on aloittaa tuotteista, joissa ympäristömerkittyjen tuotteiden valikoima on jo suuri, kuten puhdistusaineet, paperit ja painotuotteet.

Joutsenmerkitty rakentaminen on myös kunnissa kovassa kasvussa. Joutsenmerkityt koulut ja päiväkodit ovat energia- tehokkaita, viihtyisiä, valoisia ja niissä on hyvä sisäilma.

Luomumerkki

Luomumerkki on tae siitä, että ruoka on tuotettu laadukkaasti ja valvotusti ympäristön ja eläinten hyvinvointi huomioon ottaen. Lisäämällä luomutuotteiden määrää julkisissa hankinnoissa kuntasi edistää muun muassa luonnon monimuotoisuutta, kestävästä ravinteiden kierrätyksestä, maaperän hyvää kuntoa ja torjunta-aineiden käytön vähentämistä.

Luomu on kansainvälisesti määritelty tuotantotapa ja osa EU:n lainsäädäntöä. Sen vuoksi julkisissa kilpailutuksissa luomua voi käyttää tuotteen laatua määrittelevänä hankintakriteerinä.

Kansallisen julkisten hankintojen strategian tavoitteena on lisätä luomun osuus 25 prosenttiin julkisista elintarvikehankinnoista vuoteen 2030 mennessä ja on tärkeää, että myös kunnat ja kaupungit sitoutuvat tähän.

Luomutuotannolla on myös merkittävä rooli EU:n uusissa Green Deal -strategioissa luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi ja kestävästä ruokajärjestelmän kehittämiseksi.

LUOMU

Reilu kauppa

Reilu kauppa tarjoaa yksinkertaisen tavan vähentää globaalia köyhyyttä ja vaikuttaa kehittyvien maiden ihmisten elämään.

Reilu kauppa edistää kehittyvien maiden pienviljelijöiden ja maataloustyöntekijöiden asemaa ja tarjoaa heille väylän kohti parempaa ja vakaampaa elintasoja. Samalla Reilu kauppa edistää ilmasto- ja ympäristöystävällisiä tuotantotapoja.

Viljelijöille maksetaan tuotteista markkinahintojen heilahteluilta suojaava Reilun kaupan takuuhinta sekä Reilun kaupan lisä. Kohentuneiden tulojen, työolojen ja -oikeuksien ansiosta ihmisillä on vahvempi ote omaa elämäänsä koskevista päätöksistä.

Nykyään Reilun kaupan piirissä on jo yli 1,7 miljoonaa viljelijää ja työntekijää Afrikassa, Aasiassa ja Latinalaisessa Amerikassa. Tuottajilla on puolet Reilun kaupan järjestelmän päätösvallassa. Suomessa on myynnissä 1 700 erilaista Reilun kaupan tuotetta.

FAIRTRADE
FINLAND

Lue lisää vastuullisista hankinnoista

- Kansallinen julkisten hankintojen strategia
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162418>
- Reilun kaupan tekstiilihankintaopas
- Vinkkejä vastuullisten kehitysmaahankintojen tekemiseen
- Opas vastuullisiin elintarvikehankintoihin
- Opas ammattisiivouspalveluita hankkiville yksityisille ja julkisille organisaatioille
- Opas ympäristömerkin käyttämiseen julkisissa hankinnoissa

Vaikuta hankinnoilla –kampanjan taustalla ovat Joutsenmerkki, Pro Luomu, Portaat luomuun, Reilu kauppa ja EU-ympäristömerkki.

Ota yhteyttä:

Minna Kinnari, markkinointi- ja viestintäpäällikkö, Ympäristömerkintä Suomi,
044 339 5545 / minna.kinnari@ecolabel.fi

Aura Lamminparras, toiminnanjohtaja, Pro Luomu
040 556 8097 / aura.lamminparras@proluomu.fi

Jatta Makkula, yhteysvastaava, Reilu kauppa
040 549 4521 / jatta.makkula@fairtrade.fi

Anu Arolaakso, projektipäällikkö, Portaat luomuun
044 785 4048 / anu.arolaakso@sakky.fi

